

Nyhetsbrev från eSam

Det här nyhetsbrevet vänder sig till eSamverkans-programmets (eSams) medlemsorganisationer. Det distribueras till dig som ingår i något av våra forum eller har anmält att du vill prenumerera på det och du får gärna sprida det vidare till andra. Nyhetsbrevet kommer ut månadsvis, eller oftare vid behov.

Effektivt arbetssätt ger resultat

Det pågår ett intensivt arbete i eSams olika arbetsgrupper för att senare under våren kunna presentera resultaten. eSams arbetssätt att organisera medlemmar i mindre grupper för att driva arbetet i en specifik fråga, är både effektivt och skapar bra resultat; De myndigheter som har behov av att komma framåt i en fråga, tar initiativ till ett gemensamt arbete för att hitta lösningar. Övriga medlemmar kan ta del av resultaten, t.ex. i form av temamöten, erfarenhetsutbyten eller promemorior. AI-frågor är ett sådant område där flera medlemmar arbetar praktiskt för att förbättra användningen av AI.

Andra exempel är närvaron i sociala medier i förhållande till den så kallade Schrems II-domen och möjligheter och hinder med pseudonymisering. Under våren kommer vi att se resultat från dessa arbeten och vi publicerar det på esamverka.se allteftersom.

Fia Ekelöf, kanslichef eSam

I detta nummer

[Innovation i samverkansinitiativ](#)
[Hackaton 2022 – brottsförebyggande segrare](#)
[Erfä-utbyte om dataskyddsorganisation](#)
[It-rätt offentlig sektor](#)
[eSam gäst på AI-nätverket](#)
[Kommande remisser från eSam](#)
[Utbildning – eget utrymme och outsourcing](#)
[Temadag – säkerhetsresa och gemensam process](#)
[Erfä-utbyte om automatiserade beslut](#)
[Kalendarium](#)

Workshop - Innovation i samverkansinitiativ - relationen till policyutveckling

Den 24 februari 2022 anordnades en workshop med möjlighet att både dela erfarenheter och diskutera olika sätt att förbättra förutsättningarna för att möta samhällsutmaningar i samverkan.

KOMET - [Kommittén för teknologisk innovation och etik](#) - inledde med information om utredningens arbete med policyutveckling i samverkan, med särskilt fokus på försök som arbetsmetod. Med det avses arbete som innebär test och verifiering av nya lösningar i verkliga miljöer, under kontrollerade former och med tydliga avgränsningar.

Finansinspektionen gav en presentation om deras etablering av ett [innovationscenter](#) som invigdes i mars 2018. Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket berättade om ett initiativ som rör smart policyutveckling kring producentansvar för fiskeredskap.

I arbetsgrupper diskuterade deltagarna hur man kan förbättra förutsättningarna till innovation i samverkan. En av slutsatserna var att förutsättningarna för att bedriva innovation i samverkansinitiativ, i vissa fall stärks genom att utgå från regeringsuppdrag. eSams medlemmar har kunskapen som krävs för att identifiera utvecklingsområden som ger samhällsnytta ur ett systemperspektiv. En av grupperna reflekterade kring ett förfarande som går ut på en ”cirkulär” diskussion med uppdragsgivaren, som skulle kunna inledas med att eSams medlemmar formulerar ”businesscase” med förslag till insatser och att regeringen i ett nästa steg ger utforskande uppdrag till ett antal myndigheter. Nästa cirkel kan resultera i genomförandeuppdrag och eventuella aktiviteter för att åstadkomma förändringar i regelverket.

Bedömningen är att förfarandet skulle skapa goda förutsättningar för att bedriva ett innovativt arbete med koppling till de policyförändringar som krävs för att genomföra förflyttningar. Det var också en diskussion om hur man skulle kunna genomföra en pilot utifrån ovanstående upplägg. Under våren fortsätter samtalen inom ramen för eSams verksamhetsplaneringsprocess.

Kronofogdens hackaton 2022 – brottsförebyggande segrare

Den 21 - 23 mars genomförde Kronofogden ett myndighetsgemensamt hackaton där medarbetare hos eSams medlemmar erbjöds att bilda lag och vara med i tävlingen. Syftet var att ta fram innovativa och nytänkande lösningar med kundnytta i fokus. Lösningarna behövde inte ha fokus på teknik och tekniska lösningar utan kunde vara av annan karaktär. Teman för hackaton var:

- Hela människan
- Tillsammans för ett välfungerande samhälle
- Med kundernas fokus
- Sömlös informationshantering
- Kompetensförsörjning som drivkraft

Kronofogden ville att lösningarna skulle ha en relation till myndighetens verksamhet men öppnade också upp för samverkanslösningar i allmänhet, genom att ha ett öppet spår som tema.

Eventet lockade 115 deltagare från 16 myndigheter tillsammans bildade 24 lag. Deltagarna fick två dagar att formulera sina förslag som sedan lämnades in för bedömning av en jury. Även juryn tog fasta på samverkan och bestod av representanter från sju olika myndigheter. Juryn hade stor möda att välja såväl finalister som att utse en vinnare bland de inlämnade förslagen. Kriterierna för juryns val utgick ifrån innovationshöjd, kundnytta, verksamhetsnytta och genomförbarhet.

Till sist stod lag **Indikatorerna** som segrare, med ett förslag för hur man kan utbyta information om fastigheter för en effektivare indrivning och stärka samhällets brottsförebyggande förmåga. Stort grattis!

Det slutar inte där. Förslagen från hackaton kommer nu att tas med i eSams verksamhetsplaneringsprocess för att se hur de kan tas vidare av berörda myndigheter. Utifrån erfarenheterna, kommer innovationsgruppen inom eSam nu att undersöka hur vi skulle kunna genomföra motsvarande övningar för innovation i samverkan, under kommande verksamhetsår.

Erfarenhetsutbyte om dataskyddsorganisation

Några medlemmar har nyligen genomfört ett arbete med att införa en ny dataskyddsorganisation och andra står i startgroparna att påbörja ett sådant arbete. eSam anordnade därför ett erfarenhetsutbyte där rättschefer, enhetschefer och verksjurister med dataskydd som ansvarsområde, deltog. Domstolsverket, Tullverket och Länsstyrelserna presenterade sina dataskyddsorganisationer och därefter diskuterade deltagarna hur dataskyddet kan organiseras och vilka framgångsfaktorer och utmaningar som kan finnas.

Några reflektioner från diskussionerna var att

- Våra organisationer ser olika ut, dataskyddsorganisationen behöver utformas utifrån myndighetens egna förutsättningar.
- Det upplevs positivt när det finns dataskyddskoordinatorer på olika nivåer i organisationen.
- Det är viktigt att få till ansvarskänslan i hela organisationen. Roller och ansvar behöver vara tydliga för nå en förståelse för att det är allas ansvar.
- Det behövs en säkerställd grundläggande kompetens i verksamheten för att skapa förutsättningar för en enhetlig hantering.

Maria Monthure, chefsjurist på Lantmäteriet, var en av deltagarna. - Möjligheten att på detta sätt få utbyta erfarenheter kring de mer praktiska frågorna rörande dataskyddsarbetet är mycket värdefullt och jag hoppas därför att det kommer fler tillfällen att fortsätta diskussionerna. Vid det senaste tillfället fördes en hel del resonemang rörande konsekvensbedömningar och med vilken detaljeringsnivå de ska genomföras och det är frågor som jag gärna utbyter vidare erfarenheter kring.

Konferensen IT-rätt offentlig sektor

När Ability Partners anordnade konferensen *IT-rätt offentlig sektor – fokus på integritet, säkerhet och juridik i den digitala förvaltningen*, var eSams jurist Linda Lindström inbjuden att berätta om pågående arbeten med moderna registerförfattningar och en vägledning om pseudonymisering av personuppgifter.

- Det är roligt att få möjlighet att berätta om de aktiviteter vi arbetar med i samverkan. Promemorian om hur registerförfattningarna kan moderniseras för att främja digitaliseringen, har vi arbetat intensivt med under hela verksamhetsåret och börjar nu närma oss slutberedningen. De förslag vi lägger skulle kunna åstadkomma en reell förändring så det är värdefullt att få berätta om våra tankar kring detta. På samma sätt börjar vi närma oss sluttampen på arbetet med en vägledning om pseudonymisering av personuppgifter. Vi har under arbetets gång identifierat många olika frågeställningar och jag tror att vägledningen kommer att bli till stor nytta för våra medlemmar när de står inför att tillämpa pseudonymisering av personuppgifter, säger Linda.

---

eSams kansli gästade AI-nätverket

Tillväxtverket har hållit samman ett AI-nätverk sedan november 2018. Syftet med nätverket är att inspirera, bidra till erfarenhetsutbyte och ge möjlighet att knyta nya kontakter. Den 17 mars stod Skatteverket värd och eSams kansli medverkade för att berätta om medlemmarnas pågående samverkan med tillämpningar för AI. Ca 20 personer från 13 organisationer ingår i arbetsgruppen som består av mindre arbetsområden utifrån behov:

- En **exempelsamling** över arbeten och lösningar på AI-området hos medlemmarna. Syftet är att dela erfarenheter och skapa möjlighet att ta direktkontakt mellan medlemmarna.
- **Införskaffande av AI.** En övergripande guide tas fram för vilka specifika frågor man ska tänka på när man införskaffar AI eller ML.
- **Rättslig metodik** där man preciserar den befintliga checklisten för jurister, med frågor som behöver hanteras när man arbetar med AI.
- **Träning av AI** där goda exempel från medlemmarna kommer att lyftas fram, så att de kan återanvändas i andra sammanhang.
- **Språkmodeller** ligger till grund för vissa AI-tillämpningar. En orientering bland olika språkmodeller tas fram och en process för återanvändning definieras.
- Acceptans och kompetens inom organisationen är viktigt. En övergripande beskrivning av vilka **organisatoriska förmågor** som behövs när man arbetar med AI kommer att beskrivas.

Parallellt pågår ett arbete med AI för chatbotar som kommer att resultera i en vägledning för utveckling av chatbotar. Skatteverket, Tullverket, Trafikverket, Pensionsmyndigheten och Lantmäteriet bidrar i arbetet utifrån erfarenheter i genomförda arbeten inom organisationerna.

Arbetet pågår under våren 2022 och arbetsgrupperna kommer som del av arbetet se på intressanta frågor att arbeta vidare med under kommande verksamhetsår.

Kommande remisser från eSam

- **Vägledning om designprinciper och krav för eget utrymme**
Det finns ett behov av att konkretisera de juridiska vägledningarna för eget utrymme för att ringa in hur digitala tjänster ska utformas då de inkluderar ett eget utrymme. Arbetet behöver omfatta arkitektur, säkerhet och juridik. Arbetsförmedlingen har tagit fram en vägledning för designprinciper och krav för eget utrymme som motsvarar behovet. Arbetsförmedlingen har även signalerat att vägledningen kan återanvändas genom att göra vissa generaliseringar av innehållet samt att paketera det som en eSam-produkt.
- **Vägledning om pseudonymisering av personuppgifter**
Under året har en arbetsgrupp arbetat med en vägledning kring pseudonymisering av personuppgifter. Vägledningen omfattar att tydliggöra begreppet, rättsliga förutsättningar och hur man bör arbeta med pseudonymisering, en beskrivning av exempel från medlemmarna där man använder pseudonymisering i olika syften samt rekommendationer och en checklista för vad man bör tänka på när man står inför att använda pseudonymisering
- **En modern registerförfattning**
En av de högst prioriterade rättsliga aktiviteterna i verksamhetsplanen avser registerförfattningarna. Dessa är föråldrade och skapar en problematik för myndigheters verksamhet, främst inom digitaliseringsområdet. eSam anser att registerförfattningarna skulle kunna moderniseras för att stödja digitaliseringen med bibehållet integritetsskydd. En arbetsgrupp har tagit fram en pm med förslag på hur detta kan ske. Arbetet har avgränsats till två huvudfrågor: En alltför detaljerad ändamålsreglering samt begränsningar av formen för utlämnanden.

De tre produkterna planeras vara klara omkring den 31 mars 2022 och kommer under april att skickas på beredning till medlemmarna som då får möjlighet att komma med synpunkter på innehållet.

Utbildning i Eget utrymme och Outsourcing

Den 23 mars anordnade eSam en utbildning i Eget utrymme och Outsourcing med ca 110 deltagare. Erik Janzon, Bolagsverket och Jimmy Everitt, Statens Pensionstjänsteverk inledde med att berätta om förutsättningarna för Eget utrymme och Lagringsytor, utifrån eSams vägledningar. Deltagarna fick också höra Joacim Strömblad, CSN, Frida Andréasson och Renata Wallin från Domstolsverket beskriva sina lösningar för eget utrymme och lagringsyta på deras respektive myndigheter. På eftermiddagen bjöd Gustaf Johnssén på en genomgång av outsourcing och redogjorde bl.a. för överväganden om rövande enligt eSams vägledning om outsourcing. Jens Västberg på Kronofogdemyndigheten avslutade med faktiska exempel i verksamheten där de har bedömt frågan om överföring av uppgifter till tredje land.

Presentationerna väckte många frågor, bland annat om ”läckage” i eget utrymme, radering av uppgifter i eget utrymme och vad de väsentliga skillnaderna mellan eget utrymme och lagringsytor består i. Det resonades kring sekretess och vad som gäller när utländska medborgare från utländska företag deltar i myndighetens verksamhet. En intressant diskussionstråd var hur man ska se på dataskyddsbedömningarna när uppgifter lagras i Europa och det finns anknytning till USA och ifall anonymisering eller pseudonymisering är en åtgärd.

Temadag: Säkerhetsresa och gemensam process

På ett temamöte den 22 mars berättade **Carl Hedin**, säkerhetsskyddschef på Danske Bank´s Sverige Filial och tidigare säkerhetschef på Tullverket och Ekobrottsmyndigheten, om sina erfarenheter och utmaningar att skapa en process där informationssäkerhet, juridik och verksamhet kan hållas samman. Carl beskrev processen och poängterade också vikten av att identifiera nyckelpersoner och att ha med sig ledningen för att nå framgång i arbetet.

Deltagarna fick också ta del av Arbetsförmedlingens säkerhetsresa där **Gabor Sebastiani**, Digital Risk Officer på Arbetsförmedlingen berättade om Arbetsförmedlingens resa från en utvecklingsavdelning och traditionell förvaltningsavdelning till en ny produktstyrningsmodell med moderna arbetsmetoder. Gabor framhöll att det inte alltid måste komma direktiv uppifrån för att genomföra en förflyttning. Framgångsfaktorn för den här resan var ett mycket bra samarbete mellan rättsavdelningen, it-avdelningen, cybersäkerhet och informationssäkerhet.

Deltagarna ställde bra frågor om hur de olika angreppssätten fungerar i en agil utveckling, hur man går till väga för att teamen inte ska gå ”i egna spår” då centrala förmågor eller lösningar inte finns på plats än eller att man inte vet att de ska användas. Det efterfrågades också hur inträffade incidenter tas in omvärldsbevakningen i riskprocessen/säkerhetsarbetet.

Erfarenhetsutbyte om automatiserade beslut

Det finns flera frågor kring automatiserat beslutsfattande. Ofta lyfts de i samband med AI-utveckling, men även i samband med andra former av automatiserat beslutsfattande. eSam har en aktivitet i verksamhetsplanen om möjligheterna att nyttja automatiserade beslut i större utsträckning genom användning av AI. DIGG planerar också ett arbete med juridiska vägledningar och en vägledning om automatiserade beslut och automatiserade beslutsprocesser.

Den 25 mars arrangerade eSam och DIGG ett erfarenhetsutbyte där vi delade erfarenheter och diskuterade möjligheter och utmaningar. Ca 90 personer från 21 av eSams medlemsmyndigheter tog del av Försäkringskassans och Skatteverkets exempel från sina respektive verksamheter. Efterföljande diskussioner utgick bl.a. från frågeställningar om vilka verksamhetsmässiga och rättsliga förutsättningar det finns för att automatisera handlägningsprocessen, om det är några särskilda typer av beslut som är mer eller mindre lämpliga att automatisera och vem som ansvarar för beslut under handlägningsprocessen och det slutliga beslutet i det förvaltningsrättsliga ärendet.

Flera myndigheter har erfarenhet av att använda automatiserade beslut i verksamheten, t.ex. används detta inom folkbokföring, fastighetsinskrivning, laddstolpar och import. Några få har börjat undersöka möjligheterna att använda AI vid automatiserat beslutsfattande eller beslutsstöd. I de flesta fall där automatiserat beslutsfattande används är det på s.k. gynnande beslut. Några upplever att det finns begränsningar som hindrar

automatisering i den materiella lagstiftningen. En fråga som diskuterades särskilt var namn på beslut och vem som är ansvarig för ett automatiserat beslut, där det visade sig att vi har lite olika lösningar. Vissa har reglerat ansvaret i sin arbetsordning.

Kalendarium

- 1 april, sakområdesgrupp kommunikation
- 26 april, expertgrupp juridik
- 26 april, sakområdesgrupp kommunikation
- 26 april, molngruppen
- 27 april, samordningsgruppen
- 28 april, utvecklingsforums utskott

Läs mer på esamverka.se och följ oss på LinkedIn: [eSamverkansprogrammet \(eSam\)](#).
Nyhetsbrevet publiceras också på esamverka.se